

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 e
 Helyben bázhöz fordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 e
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 e

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét 6 óráig
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kérésre visszadátol
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, április 7.

Az a bizonyos türelem.

Nem is olyan régen volt, a mikor még arról folyt a kapacitálás, Wekerle éljen-e az egyházpolitikával, vagy a régi házassági jog? Felloválták az egyetemi ifjúságot, az utcát és tartozékait. Felvonták a . . . páholyok. És mindezek hatásos támogatást nyertek az ev. ref. és ág. ev. felekezetek hivatalos körei részéről.

Azóta büszkén hirdetik protestáns atyámfiai, hogy övék a liberális szabadalmazott dicsősége, ők a türelmesek, a felvilágosodottak.

Nos hát összegyülekezének liberális, türelmes és felvilágosodott református barátaink és atyámfiai országos zsinatra s megalkották felekezetük újabb autonom szabályait.

Az országos érdekek mellett nem vette észre senki, vagy csak igen keveseknek ötlött szemébe, hogy türelmes atyámfiai a nagy csöndességben milyen szép jelét adták liberalizmusuknak.

Ők, akik annak idején Servet Mihály máglyájára küldtek volna mindenkit, aki nem akar zsidóval házasságra lépni — most egyszerre kimondották, hogy református iskola tanára nem vehet feleségül mást, mint *csak protestáns nőt*.

Nesze neked liberális, türelem, felvilágosodás!

Ugy látszik, ezek a jelszavak csak bunkók voltak, külső használatra a katolikus egyház ellen.

A katolikus egyházat bezzeg lehurrogják nagy türelemmel, a miért a polgári kötést igazi házasságnak el nem ismeri s amiért a vegyes házasságokat nem helyesli. Ez maradiság, középkori ódság. Pedig a katolikus intézményeknél alkalmazva van sok protestáns férfi és még több olyan katolikus férfi, akinek nem-katolikus felesége van. Nem tesz semmit. Mi csak maradunk középkori sötétség lovagjainak.

Hanem a házasságra nézve elismerni az állam belekotárkodását, aztán mégis kidobni az állásából egy embert, aki követte szíve sugallatát s elvett egy katolikus nőt, vagy követte az egyházi felsőbbsegi támogatásával kikényszerített állami törvényt s elvett pl. egy felekezet nélküli nőt: ez türelem, ez liberális?

Szabad vizsgálódás, szabad megállapítása a dogmáknak, de a régi római rabszolgakényszer felelevenítése a feleség megválasztásában: ez felvilágosodás.

Az ember igazán igyekszik minél hamarabb elfordulni ettől a látványtól, ettől a kertelésről.

A katolikus egyház álláspontja ha néha ridegnek tetszik is, de következetes, egyenes. A lelki harmóniát tekintve, szebbnek találja, ha férj és feleség egyazon templomban, együtt emelik szívéket Istenhez, az igazság templomában, mely

Krisztus keresztyének oltalma alatt áll. De ez a véleménye nem kizárólag a rendes, rendkívüli és helyettes tanároknak szól, hanem szól a koldusnak és királynak egyaránt. Ám azért soha még katolikus embernek bántódása nem lett a miatt, hogy protestáns nőt vett feleségül. Türelmes protestáns szellemben: kenyerüket kellene elvenni, kitenni kérlelhetlenül.

Képzeld el, micsoda jerikói kürtölés kerekedett volna abból, ha a kath. autonómiai kongresszus hozott volna a református zsinatéhoz hasonló »türelmes« rendszabályt! Hiszen nekünk még azt is tünnünk kell, hogy a katolikus főiskolák tanárai illessék a legvakmerőbb és legvalótlanabb támadásokkal a kath. egyházat, melynek kenyerét eszik, de keresztyét megvetik.

Intő példa nekünk ez a református határozat. Intő példa arra, hogy ha protestáns barátaink és atyámfiai megvédik az iskolákat drákói kegyetlenséggel még a kath. feleség gyöngéd szeretetétől is, hát mi is álljunk sarkunkra s védjük meg bölcs előrelátással iskoláinkat az igazán veszedelmes ál-katolikus elemek belopozásától.

Gyengén állhatnak odaát, ha már az asszonyok ellen is egy zsinat »türelmes« hadi ereje rukkol ki. De mi se aludjunk, mert nálunk más felől, komolyabb veszély fenyeget.

Dr. K. A.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Hogy kérte meg John Bretton a menyasszonyát.

— Angolból. —

— Nagyon sajnálom, mr. Bretton, de sohasem leszek a felesége — szólt a Broken Ridgé Schools harminckétéves, híres szépségű tanítónője.

— Mert bizonyára — talán — valószínűleg mást tetszik szeretni — hebegte John Bretton.

— Nem. Nem ez az ok — felelt az asszony szomorúan. — Én — én nagyon szeretem önt. Az első találkozásunk óta szeretem. Emlékszik még? Tudja, mikor lefényképezett.

John Brettonban felébredt a művész. Ő volt az egész, bányászok-lakta vidékén az egyetlen fényképész és sok pénzt keresett, mert a bányászok jelszava »élni és élni hagyni« és nehéz munkával keresett pénzüket könnyen dobják ki s mert főként (daczára nyers külsejüknek) mindenikben van egy csomó hiúság.

— Ez volt az én legszebb felvételem, de

hát önről csak gyönyörű képet lehet készíteni — szólt Bretton fellángoló szemekkel. — Ugy-e azért nem jön hozzám, mert az iskolát nem akarja elhagyni? — kérdi végre a piruló asszonyt.

— Oh nem, nem az az oka — felelt reszkető hangon — hiszen nekem a jövő óra már ugyanis felmondtak.

— Felmondtak? — szólt John meglepetve.

— . . . Nyolcz évi hü szolgálat után felmondtak önnek?

Igen. Valamit pletykáltak rólam, valami rosszat s most nem akarják hinni, hogy én méltó vagyok a helyemet betölteni.

— Ah ugy? Talán ismét hallották, hogy a férje . . .

— Igen. Megtudták, hogy a férjem gyilkos volt — felelt mistress Dallinger keserű hangon. — És az ő büne miatt szenvedni kell tíz év előtt elhagyott felségének is, akit kizárnak az emberi társadalomból, hogy az ut sarában veszen éhen . . .

— A gyávák! — sziszegte John. — De majd megmutatom én nekik! Hogy ön nem méltó a gyermekeik nevelésére? Ön, aki annyit

évek óta hiven, becsületesen végzi teendőit? Nem, ön ezerszer jobb, semhogy ezek a hálátlanok megérdemelnék önt, akit — mint az ég-küldte angyalt — térden állva kellene imádniok! De én tudom, ki tette ezt. — Harold Venner, aki mindig gyűlölte önt.

— Nem hiszem, hogy gyűlölte, — hiszen egyszer megkérte a kezemet is!

— Venner hallottkém megkérte önt?

— Igen, ön és a hallottkém tisztelték meg ez ajánlattal. Mit csudálkozik ezen?

— Majd megmondom holnap.

Pár perczig tündökött, aztán a tanítónő mellé lépett.

— Valamire kérném, mrs. Dallinger. Talán fájdalmat okozok önnek, de kötelez, ha elmondja, mit tud a férje gyilkosságáról?

— Sokat mondani nem tudok. Akkor betegem feküdtem Adelheideben. Csak hónapok mulva tudtam meg egyet mást. Tizenkilenczéves koromban mentem férjhez Dallinger Markhoz, s akkor, amint mondták, elég csinos voltam. De a Mark szerelme nem volt őszinte; hamar reám unt s rosszul bánt velem. Egyszer meg-

— A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre —

MITTEILER EDE

angol divatszabó cég

— Szövetek és bélések méterenkint nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be. —

Nagyvárad,
 Fő-utca.
 (Uri Casino-épület)
 TELEFON 520.

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít *férfi öltönyöket*, s minden e szakba vágó ruhaneműket. — *Női costümök*, valódi angol SZÖVETEK nagy választékban.

A király Budapestre jön.

Mint bécsi illetékes helyről szerzett információ alapján jelentik, a király e hó 18-án visszajön Budapestre, ahol néhány napot fog tölteni.

Uj báró.

Király ő Felsége kesselőkeői *Majthényi* Ottomár és törvényes utódainak a magyar bárói méltóságot s ugy neki, mint törvényes fiutódainak egyszersmind az örökös főrendiházi tagság jogát adományozta.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, április 7.

November 18-ika emlékének, a zsebkendő-formulának temetésére bőven bevonult az ellenzék, amely az ülés előtt a folyosón vigan szedegetett elő reminiscenciákat a mult ülések viharos napjaiból. A kormánypart annál gyéribben van itt, csak az erdélyi képviselők és a szászok rukkoltak be teljes számmal. *Tisza István* borus arcczal nézeti megfogott táborát, aztán *Vojnics István*nal együtt *Komjáthy Béla* mellé telepedik le vigasztalódni.

Az ülést fél tizenegy órakor nyitotta meg *Justh Gyula* elnök. Bejelentette, hogy a Kuria megsemmisítette *Rudnay István* zsolnai mandátumát, amit a baloldalon elégtelen vettek tudomásul. *Sándor Pál* megrongált egészsége helyreállítására négy heti szabadságot kér. Megadták. Ezután *Thaly Kálmán* referált a negyedik bíráló-bizottság nevében a *Pop C. István* mandátuma dolgában.

November 18.

Gulner Gyula: Kossuth indítványa nem egy határozat megváltoztatásáról, hanem a nov. 18-iki esemény törléséről szól. Határozat nem hozott, mert minden határozat, mely a formák megszégésével hozott, semmis. Elmondja a nov. 18-iki esetet, mikor *Perczel* a zsebkendőjével intett . . .

Eitner Zsigmond: Zsebkendő lovag!

vert és ezt látták a szomszédok, akik siettek elmondani apámnak, aki viszont az egész falu szemeláttára kutyakorbácsolta meg a férjemet s engem hazavitt. Erre Mark eltűnt. Később halottuk, hogy *Alfred York* név alatt él Ballarban. Egy év mulva kaptam tőle levelet, melyben bocsánatot kér tőlem és értesít, hogy a bányákban sok pénzt keresett, miből 50 font sterlinget küldött nekem. Társaival új bányát akar nyitni, s ha jól megy a munka, ott fog letelepedni s reményli, hogy akkor visszatérek hozzá. Eddig 5000 font sterling értékű aranypora van, ami elég, hogy jólétet biztosítson nekünk. — Röviddel ezután atyám megbetegedett s hosszú szenvedések után meghalt s engem a fájdalom és a kimerültség hónapokig az ágyamhoz kötött.

Azután tudtam meg, hogy Mark észak felé húzódott és *Mertons Drive*ben összeveszett egyik társával az aranyaik felett s megölte azt. Az áldozat holttestét csak napok mulva találták meg. Ezóta — tiz év óta — mit sem tudok felőle. Mikor felgyógyultam, tanítóképezdebe mentem, s nyolc év óta vezetem itt *Broken Ridge*ben az iskolát. Megtartottam a férjem nevét, de özvegynek adtam ki magamat . . . adná Isten, hogy az is volnék . . .

Miután az idén nagycsütörtök, péntek és szombat izraelita ünnepekre esik, mikor is üzletem zárva van; ennél fogva felkérem a t. vevőközönséget, hogy *csipő, kalap és férfi divatú* cikkekben szükségletét már annál is inkább *előbb* beszerezni szivesismert „*kézimunka*“ *csipő, legujabb divatú kalap, nyakkendő és fehérnemű* czikeimet.

Gulner Gyula: Abban az óriási zajban senki se tudta, mi történik. Csak utólag tudták meg, mit hirdetett ki az elnök s hogy királyi kézirat olvastatott fel.

Papp Zoltán: Gazság!

Gulner Gyula: Az elnök utólag diktálta le a gyorsíróknak szavait s az ma sincs hitelesítve. Mi van a Naplóban? (Olvassa): *Tisza gr. miniszterelnök*: Legyen vége a komédiának? (Nevetés a balon.) *Gulner* aztán tovább olvassa a Naplót, mely e részt tartalmazza s folytonos nagy zajról beszél. A gyorsíró — ugymond — nem is azon a helyen vette fel a jegyzeteit, ahova esküje köti, hanem irodai helyen . . . (Fenyvessi *Adolf* a gyorsírói főnök fejét rázza.)

Kiáltások: Mit rázza a fejét?

Kubik Béla: Mégis illetlenség, hogy nem tetszésének és tetszésének ad kifejezést.

Hentaller Lajos: Meg kell tanítani.

Gulner Gyula: Ezt a vizsgálat megállapította. A miniszterelnök már beszédét is oly időben mondta el, mely a tanácskozási időn túl, tehát szabálytalan időben tartatott s ugyan gy történt az a bizonyos szavazás is. Tény, hogy még sokan voltak szólásra felírva s még se kérdezte az elnök a Házat, hogy kíván-e még valaki szólni. Alkotmányunk egyik sarkételét, a szólásszabadságot sértette meg az elnök. Az akkori jegyzőkönyv egész ártatlanul csak azt írja le, hogy az elnök a Ház számos tagja kérésére felállással szavazott s elfogadta a *Dániel-féle* javaslatot. Így van jegyzőkönyvbe véve az a történelmi eset, mely az egész országot lángba borította, felrázta s elsöpörte a szabadelvűpartot. (Zajos helyeslés a balon.) Az elnök megsértette a törvényt, melynek ő a legelső őre. Inaugurálása ez itt a Házban az önkénynek, (Ugy van!) mely ma ez, holnap más csoport szolgálatába szegődik. Az a határozat nem kötelezne bennünket — mondta a szónok — még akkor se, ha a választáson kisebbségben maradtunk volna. (Tetszés a balon.) Nem akarja a terhes politikai oldalát fejtegetni, a *Dániel-féle* javaslat elfogadása esetén, amely esetben a nemzet ellenállási fegyverétől fosztatott volna meg s vagy elfogadja, vagy a kétségbeesésbe kergette volna. Nem akarja ezt fejtegetni . . .

Papp Zoltán: Legyen csendes az akasztás!

Gulner Gyula: Megelégszik azzal a kijelentéssel, hogy az az eset foltot képez, melyet ki kell törölni. A nemzet ragaszkodik a jogfolytonossághoz, mely az ő dogmája. A jogrend nevében, az igazság, az alkotmányhoz való

hűség nevében kéri a Házat, töröljék ki ezt a foltot

— Kitéröljük! — kiáltották balról.

Taps és éljenzés után.

Tisza István gróf miniszterelnök szólalt fel. A választás eredménye az ellenzéknek adott igazat s ennek természetes következménye, hogy az akkori *eljárást hatályon kívül helyezik*. Nem akad meg e szerint azon se, hogy az új országgyűlés a régi országgyűlés jegyzőkönyvét kritizálja.

— De az hamisítás! (Kiáltották balról.)

Tisza István gróf miniszterelnök: Ez más kérdés, nem tartozik ide. Én a dolgok lényegéhez tartom magam.

Ballagi Aladár: A dolog lényege a morál.

Rákosi Viktor: Ez a másik *Ballagi*!

Tisza István: Önök most már többséget képeznek, *respektálják a kisebbség szólásjogát*. A szabadelvűpart nem akar gátat vetni e határozat elé. *Kiáltások*: Nem is tud. Mért nem megy el már?

Justh elnök: Felszólítja a képviselőket, hogy *respektálják a szólásszabadságot*. (Helyeslés jobbról és balról.)

Tisza István: Nem akar a kérdésbe belemenni, most sokkal fontosabb kérdések vannak, minthogy most ilyen nem aktuális dologgal kavarják fel a helyzetet. Csak konstatálja, hogy amit nov. 18-án az akkori többség csinált, azt az egész párt teljes szívvel és lélekkel csinálta.

Kiáltások: Akkor nem kellett volna zsebkendő és pezsgő.

Tisza István: Minthogy itt most pezsgőt emlegettek, kijelenti, hogy mikor ez a hülyeség fölmerült a lapokban . . .

Szatmári Mór: Hiszen egyik tagjuk be is ismerte!

Kiáltások: Ki az?

Szatmári Mór: Török Bertalan!

Tisza István: Akkor mindjárt fölvetettük a kérdést, hogy demantáljuk-e ezt a hirt, de ezután ugy határozunk, hogy ilyen hülye *pletykát* fölösleges demantálni.

— Hát nem pezsgőztek: — kiáltanak balról.

— Nem! Nem! — hangzik jobbról.

Tisza István: Mivel felhozták ezt a dolgot, kitértem rá. Ismételtlen csak annyit jelentek ki, hogy akik a november 18-iki cselekményben részt vettek, *mind egységesen tették ezt s abban a tudatban, hogy nekik igazuk van*. És

— És ha az volna, elfogadná az ajánlatomat?

— Igen, ha tudnám . . . de mert nem tudom, így lehetetlen . . .

— Még egyet, *ms. Dallinger*. Midőn ide jött, tudta, hogy alig néhány mértföldre vagyunk *Mertons Drive*től?

— Csak egy év óta tudom ezt.

— És tudta, hogy az áldozat levágott fejét még most sem találták fel?

— Nyolcz napja hallottam, hogy meglették a koponyát, s akkor néhány meggondolatlan szavam elárulta, hogy gyilkos felesége vagyok.

— Volna bátorsága jelen lenni a holnapi vizsgálaton, melyet a koponya felett fognak hivatalból tartani?

— Oh, nem! — kiáltja rémulve a szép asszony.

— Látja, önt nem hallgatják ki, mint tanut, de mindkettőnk érdekében szükséges volna, hogy ott legyen . . .

— Nem értem . . .

— Jöjjön el, nagyon kérem, jöjjön el!

— Ha ön akarja, ott leszek.

A broken-ridgei tanácsház terme zsufolásgig tele volt. Elterjedt a hír, hogy a koponyavizsgálat a halottvizsgálatnál is érdekesebb lesz

s a jámbor lakosok még azt is izgató, szép és érdekes mulatságnak tartották. A terem valamennyi ablakának felső része fekete szövettel volt leboritva. Ez a disztítés rejtelmessé tette a helyet s a közönség mély csöndben ült helyén.

— Uraim! — kezdte a bíró — nem tudom, minek nevezzem a mai vizsgálatot? Halottszemlének nem, hiszem a fejletlen holttestet melyhez a most feltalált koponya tartozik, már tiz év előtt eltemettük. Schott felügyelő ur igen érdekes adatokkal fogja önök előtt bebizonyítani, hogy ez a koponya csakugyan a tiz év előtt *Mertons Drive*ben meggyilkolt és lefejezett *Somers Richardé* volt. — Parancsol, felügyelő ur?

— Én csak azt mondtam, hogy be fogom bizonyítani, miszerint a fej a meggyilkolté volt! — szólt a felügyelő.

— Helyes, helyes, — folytatta bíró. — Természetesen nincs kizárva, hogy a koponya mégis másé volt. Szóval, a mai vizsgálatot én nem tekintem tényleges hullaszemlének, mégis szükségesnek tartottam halottkémünket, *mr. Vennert* felkérni, hogy legyen jelen az esetleg szükségessé váló felvilágosítások megadása céljából. Miután *mr. Venner* csak hat év óta lakosa városunknak s ez idő alatt a polgármes-

Tisztelettel: **Leitner Lázár.**

azt hiszem, hogy a jövő nekünk fog igazat adni. (Gunyos zaj balról.)

Ne adja Isten, hogy olyan körülmények között történjék ez, midőn alkotmányunk legnagyobb kincsei forognak kockán.

— Eszelős! — kiabál a baloldal.

Tisza István: Amit tettünk, hazafiságból tettük . . .

Olay Lajos: Császári parancsra tették. Hazaárulás volt!

Fusth Gyula elnök: Olay képviselő ur elmondhatja majd azután a nézetét.

Olay Lajos: Császári szolgák! Ne beszéljenek hazafiságról!

Elnök: Ujból figyelmeztetem Olay képviselő urat, hogy ne zavarja a szónokot.

Tisza István gróf: Az előadottak alapján nem gátoljuk az indítvány határozattá emelését, hanem egyszerűen kijelentem, hogy ezt nem fogadjuk el.

Elnök jelenti, hogy névszerűt szavazást kértek. A szavazás az »F« betűvel kezdődik.

Öt perc szünet után megtörtént a szavazás. 188 igen és 86 nem. A ház tehát 102 szótöbbséggel elfogadta az indítványt.

Elnök ennek alapján kijelenti, hogy a nov 18 án hozott Dániel-féle határozat semmis s ezt a jegyzőkönyvből kitörlik. (Taps a baloldalon.)

A felirati bizottság.

Következett ezután Kossuth másik indítványa, a felirati javaslati bizottság kiküldése.

Thaly Kálmán indokolta a bizottság kiküldését. A felirat szükségességét azzal indokolta, hogy egyrészt a közvélemény, másrészt a király tájékoztatás az ország kívánságáról.

Tisza István gróf nem tartja a feliratot szükségesnek, mert trónbeszéd se volt. A király is eléggé tájékoztatva van azoktól a férfaktól, akiket a király meghallgatott. Fél tőle, hogy egy felirati vita esetleg akadályául szolgál a mielőbbi kibontakozásnak. Ő ezt az aggodalmát a többség bölcs belátására bizza.

Thaly Kálmán szerint más dolog az, ha egyesektől hallja s más, ha az országgyűléstől hallja a nemzet követeléseit.

Ugron Gábor: Csak az gátolhatja a feliratot, aki nem akarja, hogy a nemzet a nyilvánosság előtt érintkezze az uralkodóval. Az országgyűlés nem azért ült össze, hogy ne tanácskozzék. Akik a feliratot ellenzik, azok ő felségét el akarják idegeníteni a nemzettől.

Ő felségét gonosz tanácsadók veszik körül. (Taps a balon.) Az ugrai beszéd óta el volt zárva a király a nemzettől. Egy néhány udvari intrikus, gonosz politikus elzárta a királyt, igyekeztek a nemzettől elidegeníteni. (Ugy van! a balon!)

— Ez a vesszőfutás, miniszterelnök ur! — kiáltanak balról.

— Lehet! — felelte Tisza.

Ugron Gábor: Felhasználták céljuknak a király elnapoló és összehívó kéziratát. A király ítéletre hitta a nemzetet. Ez az ítélet meg van. Most nem tetszik a kamarillának? Szép, hogy ő Felsége egyeseket is meghallgatott. De nem ez az, melynek alapján dönteni kell. Az országgyűlés az a tényező, melyet meg kell hallgatnia. Uralkodókat azért emelnek a hatalom legnagyobb fokára, hogy legyen a nemzeti törekvéseknek képviselője. Elég volt már nekünk, hogy Bécsből gonosz tanácsadók dirigáljanak.

Kiáltások: Héderváry! Hódossy!

Ugron Gábor: Hallja meg a király az új idők szavát, érte meg szellemét. Magyarország bir annyi joggal, mint Európa más állama, hogy követeli nemzeti nyelvét s jogait. (Taps a baloldalon.)

Nem látja másként a kibontakozást, mint hogy a nemzet öntse törvényes formába, feliratba kívánságát, juttassa a királyhoz, hiszi, hogy ennek a sikere nem fog elmaradni. (Taps a balon)

Tisza feláll.

— Halljuk a főintrikust! — kiáltanak.

Lengyel Zoltán: Halljuk a terézvárosi messiást! (Derülség.)

Tisza István gróf: Azoknak a »gonosz tanácsadók«-nak intenciói világosan láthatók a kormány tetteiből. 1867 óta volt-e kormány, mely annyi nemzeti kezdeményezést inicizált volna . . .

— A bárósítások! — hangzik balról.

— Ha önök a szólásszabadságban gátolnak . . .

Fusth elnök: Én a szólásszabadságot csak az imént is megvédelmeztem, de hogy a miniszterelnöki székben elnöki jogokat vindikáljon, azt nem engedhetem. (Viharos taps a baloldalon.)

Tisza István: Tisztelettel fogadja az elnöki enuncziációt, de konstatálja, hogy még egyetlen mondatát se fejezhette be. (Zajos ugy van — a jobboldalon.) Reméli, hogy nem sokáig kell e helyen maradnia . . .

Kiáltások: Mi is!

Tisza István gróf: Legalább addig hallgassák meg s legyenek iránta türelemmel.

Tisza István gróf: Ismétli a feliratot fölleslegesnek tartja, a maga részéről sem készít külön feliratot.

Ezután szavazásra került a dolog. Az ellenzék óriási többséggel elfogadta az indítványt. Holnap megválasztják a 11-es bizottságot.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Április 15. Bochniesek—Várad hangverseny a Sasban.

Apr. 29. Kath. Szabad Liceum zárúnnepélye (estély.)

* 15 éven aluliak kivándorlása. A kivándorlás, mióta a kormány hivatalosan is előmozdítja, s hatósági ügynököket nevezett ki erre a célra, rohamosan növekedik. Nagyváradról azelőtt alig néhányan indultak az új hazába, most azonban sűrűn keresik fel utlevélért a rendőrkapitányi hivatalt. A 15 éven aluliak kivándorlása tárgyában a belügyminiszter most rendeletet bocsátott ki, mely a következő utbagazításokat tartalmazza:

Az 1903. évi IV. t.-cz. 2. §-ának e) pontja értelmében a 15 éven alóli férfiszemélyek és a kiskorú nőszemélyek csak úgy vándorolhatnak ki, ha megbízható, felnőtt személy kíséretében utaznak. Azon körülményből, hogy az ellenőrzés alkalmával a kivándorlók közt ily kiskorú személyek gyakran kísérelnek nélkül találatnak, az látszik, hogy a törvény ezen rendelkezése nem tartatik be. Hogy a törvény említett követelményeinek elég legyen téve, és az illetők ellenőrizhető legyen, másrészt, hogy az illetők a visszautasítástól s az ezzel járó költségektől és idővesztéstől megkímélve maradjanak, ezennel elrendelem, hogy a 15 éven alóli férfiszemélyek és a kiskorú nőszemélyek mindig hatósági bizonyítvánnyal igazolják azon felnőtt személy kilétét, kinek kíséretében utaznak. Ezen bizonyítvány a kiskorú szüleinek vagy gyámjának bementése alapján a kivándorló lakhelye szerint illetékes községi előjáróság vagy rendőrkapitány által díjmentesen állítandó ki. Az oly 15 éven alóli férfiszemélyek, illetve

ter és halottkém tiszteletreméltó állását nyerte el, azt hiszem, hogy nagyon érdekelni fogja akkori hullaszemle, valamint érdekelni fogja annak eredménye városunk lakosainak nagy részét is.

Uraim! Ezelőtt tiz évvel, márczius 17-én két férfi, névszerint Alfréd York és Richard Somers bányászok érkeztek a helybeli Grand Hotelbe. Annyit tudtak csak róluk, hogy mindkettőnél igen sok arany volt. Mindenik szép erőteljes ifju volt, bár jellemre nézve nagyon különböző. Az egyik durva, heves, elhanyagolt külsejű s egy gallér nélküli vörös inget viselt. A másik keresetebben öltözködött, jobb modoru volt — ennek lett olyan siralmas vége Mertons Driveben. — Másnap mindkettő ki egyenlített tartozását s együtt hagyták el a szállodát. Az ezidőszert már néhai Jack Rowley találkozott velük Mertons Drive előtt; ettől fogva nem tudott róluk senki semmit, amíg föl nem fedezték a jobban öltözött Somer holttestét. A törzséről teljesen le volt vágva a fej, ami feltalálhatatlan volt minde mai napig — mert azt sejtjük, hogy a most feltalált koponya az övé.

Tiz év előtt az esküdtszék Alfred Yorkot gyilkosnak jelentette ki — de az ő nyomára lehetetlen volt rátalálni. Uraim! Schott inspektor ur szives lesz kihallgatni a tanukat.

Schott inspektor egy eleven, kis ember volt, aki gyorsan fogott a munkához, kihallgatta a koponyáját megtaláló embereket s

azután gyorsan a tárgyalást vezető bíró felé fordult:

— Elnök ur, méltóztassék megengedni, hogy most egy szakértőt hallgassak ki, aki talán az egész sötét ügyet felderítheti. Mr. John Bretton, legyen szives előlépni.

— Ön fényképész?

— Igen.

— Tiz év előtt, márczius 17-én ön két férfit fényképezett le, akik Alfred Yorknak és Richard Symersnek nevezték magukat.

— Ugy van.

— Ez arczképek után állapított meg a gyilkosság után, hogy a hulla Symersé.

— Igen.

— Gondolja ön, hogy az asztalon fekvő koponya a Somersé.

— Nem, — nem hiszem, hogy az övé!

— Lesz szives megmondani, mire alapítja feltevését?

E perczen az ablakok fekete függönyei teljesen elfedték az üvegtáblákat, egy fehér vászonlepel ereszkedett a terem szögletébe, a gázlámpákat lecsavarták s egy vetítőkészülék egy élesen világított kört tüntetett fel a vásznon.

Villámgyorsan tünt fel a világos kör közepén a koponya fényképe s a mélységes csendben felhangzott a John Bretton szava:

— Uraim, ez a koponya fényképe, melyről azt hiszik, hogy a Somersé; — egy pillan-

at alatt eltűnt a koponya s helyét egy szép, fiatal ember arczképe foglalta el. — A koponya ugyan abban a helyzetben van levéve, mint ahogy én ezelőtt tiz évvel Richard Somerst levettem. Most egyszerre fogom a fiatal ember és a koponya fényképét bemutatni s önök egyszerre látni fogják, hogy a fej nem lehetett a Somersé, mert sem az alakja nem hasonlít, sem a fogai, sem főként a szemei nem illettek volna bele a koponyába.

Mint mondtam, egyszerre — egyiket a másik felett — fogom bemutatni.

A közönség feszült figyelemmel nézte, mint halványul el a szép, fiatal arcz, s mint tűnik fel mögötte rémesen a koponya és láthatóvá vált, hogy sem a szemek, sem az ajkak nem illettek a csontkoponyához.

— Most uraim, egy másik arcznak a fényképét illeszttem koponyára s kérem, vigyázzanak a változásra.

Egyszerre egy másik kép jelent meg a koponyán s ennek minden vonása ugy beleillett a csontfejbe, hogy a közönséget borzalom futotta át.

— Szerintem ez volt a koponya képe, mikor még élt. És most eltávolítva a koponya képét, fel fogják ismerni az áldozat, az Alfred York, igazabban Mark Dollinger arczvonásai, a mi tanítónknak meggyilkolt férjéért, akit még röviddel ezelőtt »gyilkos feleségének« keresztek el, holott minként egy gyáván legyilkolt

kiskorú nőszemélyek, kik ily bizonyítványt fel nem mutatnak, vagy nem a bizonyítványban megjelölt kísérelvel utaznak, a kivándorlásban meggátlandók.

* **Pályázat a Ludovika Akadémiába.** A magyar királyi honvédelmi miniszter tegnap leiratban értesítette Biharvármegye és Nagyvárad város törvényhatóságát, hogy a tanév végével a magyar királyi Ludovika Akadémiánál kilépés folytán megüresedik a gróf Büttner János-féle alapítványi hely. A miniszter felhívja a törvényhatóságot, hogy az ingyenes alapítványi helyre jelöljön ifjakat. Mint értesülünk, ugy Biharvármegye, mint Nagyvárad város élni fog jelölési jogával.

* **Nemzetközi alkoholelles kongresszus Budapesten.** Szeptember 11—16 napjain érdekes nemzetközi kongresszus lesz Ezuttal a tizedik nagygyűlésüket tartják meg a társadalom azon lelkes tagjai, kik küzdenek egy emberirtó, társadalom fertőző betegséggel: az alkoholizmus ellen. A magyar antialkoholisták sokat remélnek e kongresszustól, melynek elnökei Berzeviczy Albert, Márkus József és Halmos János lesznek. A kongresszus rendezésében a kath. egyetemen szövetsége is részt vesz s a kongresszus alkalmából estélyt is fognak rendezni.

* **Felozlatott latifundium.** Gróf Hoyos Ferencz békésmegyei nagybirtokos Körösladány község előljáróságának eladta 2112 hold kiterjedésű Korkányi pusztáját közel egy millió koronáért, melyet a Pesti Hazai Első Takarékpénztár folyósít 80 éves törlesztésre. A község a birtokot parcelláztatja és holdanként 400 koronáért adja el lakosainak.

* **A király legidősebb szolgálója.** Honning József, a király legrégebb és legkedvesebb szolgálójának egyike, akit nem régen a bécsi Hofburg udvarán egy kocsi elgázolt, tegnap reggel 91 éves korában meghalt.

* **Havazás napsugár mellett.** Az időjárás az utolsó pár napon nagyon szeszélyes, valósággal áprilisi. Tegnapelőtt villámlott, mendörgött s hullott a zápor és jégeső. Estefelé kiderült s az éjjel annyira lehült a levegő, hogy reggelre vékony jégréteg borította az állóvizet. Tegnap a kora reggeli órákban alig olvastotta a jeget a meleg napsugár, csakhamar

ember sajnálatraméltó özvegyét kellett volna tisztelniük.

Dörgő tapsvihár, szünni nem akaró éljenés követte a John szavait s az egész közönség odatódul volna a szép asszonyhoz, ha a a fényképész harsány hangon nem kiáltja: »Jön még egyéb is!« — E szavakra újra csend lett:

— Csak még egy képet mutatok! Ime, ez a Richard Somers képe, gyilkosé. Nem ismerik fel?

— Nos hát, ez arczképre rávetitem ugyanez embernek egy nemrégiben készült képét. A haj- és szakáll-viselet megváltozott, de lehetetlen fel nem ismerni, hogy egy és ugyanazon személy.

A kép felé vetődött az új arczkép — és egyszerre elhangzott minden oldalról: Én ismerem! Én ismerem — hiszen ez a coroner Verner!

A fekete függönyök felrepültek, beragyogott a nap — de már akkor a coroner eltűnt. A bírósági és iskola tanács elnöke siettek a szép asszonynyal kezét szorítani:

— Bocsásson meg, mrs. Dallinger — és nagyon kérjük, ne hagyja el iskolánkat.

De a szép asszony helyett John Bretton felelt:

— Mrs. Dallinger nem maradhat tanítónő, mert máától fogva ő az én menyasszonyom.

elborult az ég s megeredt a hó. Akárcsak decemberben, olyan sűrűn hullottak alá a hópelyhek. A délelőtti folyamán ez többször ismétlődött még derűs nap mellett is s rövid ideig tartott ez a télkép s a sár elnyelte a tiszta hópírhéket. Az utolsó havazás délután 2 órakor volt, ha ugyan nem lesz még több utánna, mert az idő csipős hidegre változott. Egész márciusban elmaradt a hóesés, sőt más csapadék is nagyon kevés volt. Jupiternek ezt a mulasztását pótolta most némileg a tegnapi áprilisi időjárás. A gazdáknak nagy szükségük van az esőre, mert a téli kevés csapadék után ki van száradva a föld. Az ország különböző részében szintén voltak havazások. Körömbányán az éjjel nagy havazás volt, mely tegnap délelőtti is folyton tartott. Az egész határ hóval van borítva. Dombóvárról táviratozzák, hogy tegnapra virradó éjjel erős fagy volt és esett a hó.

* **Mikor szabad a halottakat eltemetni?** Dr. Baróthy Ákos városi főorvos érdekes előterjesztést intézett tegnap a városi tanácshoz. Kifejti ebben, hogy a törvény szerint a halottak eltemetésére a bekövetkezett halál utáni 48 óra elmulta van megállapítva. Kivételt csak ragályos betegségben elhunytaknál vagy rendkívüli meleg időszakban tehet közegészségügyi szempontból az orvosi oklevéllel bíró halottkém; de ez is a felsorolt esetekben csak 36—48 óra között engedheti meg az eltemetést s a törvény szerint 36 órán belül egyetlen halottat sem szabad eltemetni. Ezzel szemben igen gyakran, sőt minden héten előfordul, hogy az izraelita felekezethez tartozó elhunytak hozzátartozói a halál bekövetkezése után 24—30 óra közötti időre kérik a főorvostól a temetési határidő megállapítását, különösen, ha a 48 óra eltelté szombatra esik, mert a zsidó vallási törvények szerint szombaton nem szabad temetni. A kérelmet a főorvos a legtöbb esetben megtagadja. Ezen az állapoton a főorvos szerint könnyen lehetne segíteni. Éppítesen az izraelita hitfelekezet előljárósága minden temetőben a mai kornak megfelelő halottas házat s amikor akadály merül föl, hogy a halottat otthon nem tarthatják a törvényes határidőig, a halottas házba vitessék s innét 48 óra után temessék el. A főorvos már 1901-ben tett ez iránt előterjesztést a főkapitányhoz, aki azonban egyszerűen visszaadta a javaslatot. Ezért terjeszti most a tanács elé.

* **A közbiztonság Nagy-Létán.** Nagy-Létán igen-igen gyenge lábon áll közbiztonság s a gyakori lopások rettegésben tartják a közönséget. A napokban éjjel a község közepén, a csendőrségi laktanya tözsomszédságában törték be egy üzletbe, ahol erősen megdézsmáltak a raktárt, azonfelül pénzt is vittek magukkal. A pénzes fiókot az udvar egyik zugában találták meg. A csendőrség szigorú nyomozást indított.

* **Névmagyarosítás.** Beck (Hugó) Richard belényesi lakos vezetéknévét belügyminiszteri engedéllyel »Bakonyi«-ra változtatta.

* **Kolera Oroszországban.** Angol lapok közlik azt a hírt, hogy Oroszországban több vidéken kolerajárvány lépett fel. A járvány egész télen át fennállott s el vannak rá készülve, hogy a meleg idő beálltával az csak fokozódni fog. Magában Moszkvában is sok koleraeset fordult elő az utóbbi időben. A járvány terjedéséről szóló híreket a hatóságok mindennél elnyomják.

* **Férjgyilkos asszony,** Nagy Imre derecskei lakos a múlt hónap végén vasuti munkából ment haza s meglepetve látta, hogy üres a ház; a felesége nincs otthon, de vele együtt eltűnt a szobából minden butora. Az ember csakhamar rájött, hogy hol keresse az asszonyt és a butorokat. Elment az apósa házához s ott megtalálta a feleségét, Tiszák Máriát az elvitt butorokkal együtt. A találko-

zásnál hevesen összeszóalkoztak s a verekedés hevében Tiszák Mária felkapott egy fejszét s ezzel teljes erejéből egymásután négyszer csapott le a férjére, aki a második csapás után eszméletlenül bukott fel. A szegény ember azóta élet-halál között volt súlyos sérülésével, míg tegnap éjjel meghalt. A holttestet a bíróság felboncoltatta, a férjgyilkos asszony pedig el van fogva.

* **Vesztett kutya garázdálkodása.** Nadánytelek községben tegnap egy vesztett kutya garázdálkodott. A vesztett eb négy sertést mart meg, melyek szintén megvesztek. A község előljárósága lebunkóztatta a vesztett állatokat.

Pannonia étterem és télikert.

Első minőségű Dréher-féle **KORONA-SÖR**, termelőktől beszerzett **kitűnő BOROK**; továbbá izletes villás-reggeli **zóna szerint is kiszolgálva 20 fillérért.**

Tisztelettel

KARNER GYULA vendéglős.

x **Sok pénzt takarít,** ha mindennemű vásznat, ágyneműt, paplant, takarót, női és férfi fehéreneműt közvetlenül gyárakból rendel. *Kereskedelmi iroda Budapest, Kerepesi-ut 65. I. em.*

x **Katonazene a Lloyd kávéház** kellemes helyiségeiben *ma szombaton, este a 37-ik gyalogezred teljes zenekara* rendkívüli nagy hangversenyt rendez érdekes mulató műsorral. Belépődíj nincs. Kezdeté 8 órakor. Figyelmes kiszolgálásról gondoskodva szíves pártfogást kér tisztelettel *Kurtág Dezső* kávé.

x Felhívjuk a t. olvasó közönség figyelmét **Mitteler Ede** férfi-szabó mai számunkban közölt tárcza alatti hirdetésére.

x **Mulató a Szabó vendéglőben.** Szűcs Laczi kitűnő daltársulata, nap-nap mellett igen érdekes és változatos műsorral mulattatja a nagyszámú közönséget, mely esténként megtölti a vendéglő helyiségét. Előadásra kerülnek legújabb: gyönyörű dalbokréták, vegyeskarok, valamint a kiadó szoba kitűnő bohózat, azonkívül magán és pár jelenetek. Az új és régi attrakciók felléptével, f. hó 10-én hétfőn este Szűcsné Ilonka szubrett énekesnő, jutalomjátéka lesz, teljesen új műsorral, melyre előre is felhívjuk a n. é. közönség szíves figyelmét és becses támogatását.

x **Zeneestély a Bihar-kávéházban.** Ma szombaton, április hó 8-án Pócsi Laczi zenekara személyes vezetéssel mellett nagy zeneestélyt rendez. Holnap vasárnap, április hó 9-én délután 4—7-ig uzsonnazene. Este nagy katonahangverseny. Szíves támogatásért esd *Breyer Károly, kávé.*

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Szombat: Paradicsom.

Vasárnap: Ocskay brigadéros.

A paradicsom.

Az igazi értékes új darabokat késve vagy egyáltalán nem kapjuk meg; a malaczságok szép pontos sorban felvonulnak.

E diszes sorban igen előkelő hely illeti meg A paradicsomot. Van benne annyi sikamlóság és félre nem érthető egyetlen egyértelműség, hogy 3 darabra is elég volna. A mellett azonban meg kell adni, hogy szemtelennül kacagtató. Szóval a mulatságok azon ajtajába tartozik, (bár elegánsabb megjelenésű)

amelyeknél a nagyvásártéri komédia előre kiírja:

!! Leszállított áron !!
! Csak uraknak, 18 éven !
!! felül !!

A színházban sem ártana ilyen kiírás, ha már nem lehet elkerülni, hogy a művészet csarnokában az utcai hatásra szánt szellemesség is tanyát üssön.

Meséje nem lényeges: házasságtörés, becsapások, leleplezések, kacagató találgatások, a véletlen bizar ötletei. Ismert receptje, csak másképp vannak az egyes hozzávalók kombinálva. A megcsalt férj, aki mit sem tud s maga mutatja be a feleségének a kedvesét. Az asszony, aki hünek hiszi az urát s csalódván, bosszút áll. Stb., stb., csupa régi fogásai a vigszínházi stílusnak, új keverékben.

Az előadás olyan gördülékeny volt, aminőt más, arra érdemesebb daraboknál is szeretnénk látni. Egyet láttunk sajnálattal: hogy a kis *Berlányi Vandát* ilyen szubrett-szerepbe kényszerítették. Igaz, igaz, jól megállotta a helyét, kedves, ügyes, eleven volt — de azért csak nem a naivának való egy telivér párisi asszony szerepe. E. Kovács Mariska volt pompásan elemében. Finom intelligenciával, temperamentumosan játszott. A komikus elemet *Krasznay* és *Tihanyi* képviselték. Természetes, hogy mind a két kitűnő komikus teljesen kimerítette a nevetetés eszközeit, amennyiben csak a darab rendelkezésükre állott. Köztük a komoly elemet *Tóth Elek* képviselte, a ki a csapodár hódítót a töle megszokott ritka rutinnal és izléssel játszotta. Ugyancsak az ő érdeme a fölötté jól sikerült rendezés is. —r.

A paradicsom című bohózat kerül ma este színpadra a Szigligeti színházban másodsor, ugyancsak a tegnapi kiosztásban.

Vasárnapi előadások. Holnap vasárnap két előadás lesz a Szigligeti színházban, délután 3 órakor félhelyárral színpadra kerül a «Fecskefészek» című operett, a főszerepeket: Arady, Anday, T. Pogány, Horváth, Békeffy, Tihanyi, Bérczi, Szathmáry játsszák.

Este rendes helyárral mellett *Herczeg Ferencz* nagyhatású történelmi színművét az «Ocskay brigadéros»-t játsszák Klenovitsal a címszerepben, kivülé E. Kovács, Verő J., Berlányi, Tóth E., Szarvasy, Tihanyi, Bérczi, Szathmáry, Rédey, Sümegi játsszák a többi főszerepet. Mindkét előadásra már ma délután 3 órától lehet jegyeket előre váltani.

„Léghajósok“ premiérje. *Várady* Aladár és *Dutka* Ákos pompás operettjüknek a premiérjét a jövő hét keddjére tűzte ki a színház igazgatója. A kitűnő mulattató operettet nagy ambícióval tanulta be a színház személyzete s minden szereplő iparkodik a helyi szerzők darabját sikerre vinni. A darabot maga a szerző: *Várady* Aladár tanította be, s az előadásokat is maga fogja vezényelni. Az előadást az Igazgató rendezi.

Z E N E.

Jótekonycélú hangverseny.

Nagyszabású jótekonycélú hangversenyt rendez *folyó hó 15-ikén* este 8 órakor a «Fekete Sas» nagytermében a városi árvaház hölgyválasztmánya. A hangverseny érdekében — melynek jövedelme háromnegyed részben a városi árvaház, egy negyed részben a *Fehér Kereszt* céljaira lesz fordítva — a védhölgyek,

élükön özv. *Des Escherolles* Kruspér Sándornéval, igazán fáradhatlanul buzgólkodnak.

A jótekonycélú hangverseny előre is oly fényes sikerének ígérkezik, minő már rég nem volt városunkban. Az érdekes hangverseny műsora a következő:

1. *Mozart*: «Don Juan» nyitány, előadja a nagyváradai «Harmonia» zene-egyesület teljes zenekara.
  2. *Huzella Gyuláné*: Prológus, előadja: Nedeczky Ferenczné urnő.
  3. *Verdi*: Duett «Aida» operából, éneklük: Váradai Margit urhölgy, a m. kir. Operaház tagja és Wlassák Vilma urhölgy, a Szigligeti színház tagja.
  4. ** «Magyar dalok» hegedűn előadja Szunyogh Lórádné urnő.
  5. *Tschaikowsky*: «Eugen Onegiu» operából, éneklük: Bochnicsék Gyula, a m. kir. Operaház tagja.
  6. ** Zongora 8 kézre, előadják: Dr. Edelmann Menyhértné urnő, ** dr. Dési Gézáné, ** Popovits Irén k. a., Jacks Marianne urhölgy.
  7. *Bizet*: Duett «Carmen» operából, éneklük: Váradai Margit urhölgy és Bochnicsék Gyula ur.
  8. *Beethoven*: «István király» előadja a nagyváradai «Harmonia» zene-egyesület teljes zenekara.
- Az egyes számokat kíséri *Vomácska* József. Jegyek kaphatók Huzella Gyula üzletében.

EGYESÜLETEK.

A Harmonia zeneegylet választmányi ülése. A nagyváradai «Harmonia» zeneegylet igazgató választmánya f. hó 5-én délután ülést tartott, amelyen a legutóbbi hangverseny bevételeit és kiadásait számolta el, a 20 koronát meghaladó felülfizetéseket alapítványokként letétbe helyezni rendelte és így újabb az egyesület alapító tagjaivá lettek: Br. Gerliczky Korniss Lajza grófnő, Des Escherolles Kruspér Sándorné, Békéssy József ezredesné, Frankó Endréné, Rendes Ilonka, ifj. Rimanóczy Kálmánné, kiknek, úgy szintén Kornstein Emil urnak aki a zongoraverseny kottáinak beszerzéséhez 20 koronát adott, valamint Dióssy Lajos urnak, aki a pódium felállításához szükséges faanyagot bocsájtotta az egyesület rendelkezésére és a következő felülfizetőknek: Steinberg altábornagyné 10, br. Karg Jánosné 10, dr. Agoston Péter 8. Novotny S. Alfonz 5, Smazsenka Ernőné 10, Mezey Mihály 5, Buzássy Albert 10 korona, elismerő köszönetet szavazott. A városi árvaház elnöknőjének özv. Des Escherolles Kruspér Sándorné urnő megkeresésére egyhangú lelkesedéssel határozta el a választmány, hogy az árvaház javára április hó 15-én rendezendő hangversenyen két legjobb n sikerült darabjával fog közreműködni s ezért zenekarát továbbra is permanentiában tartja és a tartandó próbák idejét legközelebb közhírré teszi.

Igazságszolgáltatás.

A bélfenyéri hitvesgyilkos az esküdtzék előtt. Érdekes gyilkossági bűnpert fog tárgyalni e hó 25-ikén a nagyváradai királyi törvényszék, mint esküdtbiróság.

Még élénk emlékezetében van a nagyváradai közönségnek az az iszonyatos bűntény, melyet *Fodor* Lászlóné bélfenyéri paraszt-asszony férje ellen a múlt év szeptember havában felbérelt gonosztevőkkel elkövetett. *Fodor* László ugyanis elvált feleségétől, mert az kikapós volt. A válás annyira elkésztette az asszonyt, hogy felbérelt három kocsubai embert, hogy öljk meg az urát. A felbérelt gazemberek világos nappal az országuton támad-

ták meg *Fodor* Lászlót, kit nehéz dorongokkal addig vertek, míg kiadta lelkét. A gyilkosságnak tanúi is voltak, kik feljelentették az esetet a csendőrségnek, amely letartóztatta a gyilkosokat. A vizsgálat során úgy az asszony, mint a gyilkosság végrehajtói részben tagadták a terhükre rótt bűncselekményt, de a ténytanuk és a felmerült bizonyítékok mind határozottan igazolják és tisztázzák a bűnpör anyagát. *Fodor* ellen már különben háromszor követtek el gyilkossági kísérletet, de mind a háromszor teljesen eredménytelenül. Az egyik gyilkosság értelmiszerezőségével *Fodor* nőt gyanúsították, de mivel nem volt ellene kellő bizonyíték, nem lehetett vád alá helyezni.

Az érdekes esküdtzék tárgyalás előke dr. *Csulyok* Béla lesz, a közvádat dr. *Nagy* Géza királyi ügyész képviseli, a hitvesgyilkos asszonyt *Rádl* Ödön védi.

TÁVIRATOK.

A vezérbizottság ülése.

Budapest, április 7. (Saját tud. táv.) Az ellenzék vezérő bizottságának ma tartott ülésén tudomásul vették a megtörtölt bizottság azon határozatát, melyet a november 18-iki és a december 13-iki események fölött hozott.

A vezérőbizottság helyeslőleg tudomásul vette *Eötvös* Károlynak azt a bejelentését, hogy legközelebb beírja az indítványkönyvbe felszólalását s alkalmas időben indokolni fogja a határozatot és felszólalását.

Elutasított petíció.

Budapest, április 7. (Saját tud. táv.) A magyar kir. Kuria ma tartott ülésén foglalkozott a mezőkászonyi mandátum ügyével.

A legfelsőbb bíróság elutasította a választók petícióját, melyet *Lónyai* Géza mandátuma ellen beadtak.

Német trónörökös esküvője.

Budapest, április 7. (Saját tud. táv.) Berlinből jelentik, hogy a német trónörökös junius 6-án tartja meg esküvőjét. Menyasszonya, *Czeccilia* hercegnő fogadtatása nagy fényvel fog végbemenni.

A felirati vita.

Budapest, április 7. (Saját tud. táv.) A felirati vita körülbelül egy hetet fog igénybe venni, amennyiben az összes ellenzéki pártok egy-két tagja hozzá fog szólani.

A disszidensek közül gróf *Andrássy* Gyula fog felszólalni a vita során s a kormánypártiak közül is többen fognak beszélni.

Kivégzett forradalmárok.

Varsó, április 7. (Saj. tud. táv.) Itt ma a citadellákban több forradalmi izgatót kivégeztek.

Strossmayer haldoklik.

Eszék, április 7. *Strossmayer* püspök súlyosan megbetegedett és tegnap este 7 órakor ellátták a halotti szentségekkel. A püspök azóta a halállal vívódik. Orvosa, dr. *Lábas* attól tart, hogy nem sokáig marad életben.

A német császár Olaszországban.

Nápoly, ápr. 7. A Vilmos császár tiszteletére a királyi palotában adott lakoma után ünnepi előadás volt a Teatro San Carloban. A császárt és az olasz királyt megérkezésükkor a pompásan feldisznított színházban lelkes tüntetéssel fogadták, a zene pedig az olasz, majd pedig a német himnust játszotta. Az uralkodók fél 12-kor hagyták el a színházat a közönség lelkes éltetése között. Viktor Emáuel király Tittoni és Mirabello miniszterekkel még éjjel visszautazott Rómába, hová ma reggel érkezett meg.

Péter király volt titkára.

Belgrád, április 7. Belugsics, Péter király volt magántitkára, akit rágalmozásért nemrégiben hat hónapi fogházra ítélték, a büntetés elől Zimonyba menekült.

A forrongás Oroszországban.

Pétervár, ápr. 7. Az eupatoriái községi hatóság táviratilag kérte fel a kormányzót, hogy küldjön csapatok Eupatoriába, mert ott zavaroktól tartanak. Kisenevben az összes péksegéddek sztrájkolnak. A libau-vidéki földbirtokosok elhatározták, hogy telemelik a napszamosok bérét. Ezek ennek dacára sem állottak munkába. Libau környékén több helyen tűz ütött ki, azt hiszik, hogy gyújtogatás folytán.

Harcok Marokkóban.

Lalla Marma, ápr. 7. Tegnap a Mulája folyónál a marokkói szultán csapatai és a beniznázik között, akiket Roghi hívei is támogattak, hosszú, kemény harc folyt le. A szultán ellenségeit megverték és azok táborukat minden készletükkel együtt cserben hagyva, elmenekültek.

A párisi összeesküvés.

Páris, április 7. Rabier képviselő tegnap a folyosón bizalmas közlést tett tamburini összeküvéséről, ami nagy hatást keltett. Azt mesélte, hogy február 25-én egy Rochefortban állomásozó századostól levelet kapott, amelyben ez azt közölte vele, hogy több ezredben megpróbáltak tiszteket toborozni egy összeesküvés számára.

Később Rabier ismét kapott egy levelet ettől a tiszttől, amelyben ismételtén rámutat a már közöltekre és hozzáteszi, hogy egy magasrangú tiszt, aki összeveszett André tábornokkal bele van keveredve az ügybe. Ezek a levelek nem nyugtalanították, de tekintettel az elrendelt házkutatásokra, a miniszterelnök és a belügyminiszter elé terjesztette a levelet. Ratier azt beszéli, hogy Rouvier hasonló jelentést kapott egy más tiszttől. Arról biztosítanak, hogy egy százados, aki Rabiernak a levelet írta, azt közölte, hogy felszólították az összeesküvésre, amelynek célja a köztársaságnak Viktor Napoleon herceg javára való megdöntése. Az összeesküvőknek célja volt az Elysée, az összes miniszterek és a két kamara elnökei ellen erőszakosan eljárni. A leveleket az igazságügy-miniszterhez juttatták. Valószínű, hogy a levelek szerzőjét haladéktalanul a vizsgálóbíró elé idézik.

Páris, ápr. 7. A Garriel tanár ellen folyó tüntetések miatt — ma az orvosegyetemet husvét utánig bezárták. Az orvostanhallgatók minden eszközzel küzdenek a rendelkezés ellen.

Páris, április 7. (Saját tud. távirata.) A rendőrség kiderítette, hogy az összeesküvés

a köztársaság ellen irányul. Az összeesküvők között több tábornok és nácionalista képviselő volt. A hatóság nagy titokban tartja a felfedezést.

REGÉNYCSARNOK.

PENELOP. ^{32.}

Angol regény.

— A saját magamén — ha ugyan azt fontosnak lehet mondani.

— A magán? Hát beteg?

— Az éppen nem vagyok. Hanem azért mégis csak a saját dolgomon gondolkozom.

— Ma este nem bírom önt megérteni.

— Hát máskor megtud érteni? kérdé hirtelen Fergusson. Nelli, azon töröm a fejemet, vajjon volt-e már valaha' a világon olyan ember, a ki a másikat teljesen meg tudta érteni? Én kételkedem benne.

— Én is. Csakhogy én előttem még az is kétséges, ha vajjon tisztában vannak-e az emberek saját magukkal.

Most befordultak a kis falu főutcájába. Csend volt már mindenütt. Az egyedüli hang, mi az éjszaka csendjét zavarta, a saját lépésük zaja volt. Fergusson doktor lakásához értek, mely nyitott ablakokkal bámult az éjbe. Egy szál gyertya égett az asztalon, melynek világánál lehetett látni, a mint a szél a függönyöket ide s tova lengette.

— Ezt a lakást nem sokára itt akarom hagyni — törte meg újra a csendet Alick.

— Igazán? jegyezte meg Nelli.

Fergusson hangjából valami sajtóságos állapot érzetét lehetett kiolvasni, de Nelli az igazánál nem tudott hamarosan egyebet mondani, s ekkép hallgatásba merülve mentek tovább a Craighellbe vezető meredek uton, a sötétlő hegyekkel szembe, melyeknek csucsai tisztán emelkedtek az ég felé. Az utnak egyik oldalán alacsony kőfal vonult, alatta kicsiny völgy terült el, melynek bejáratánál, csinosan rendezett udvar közepén, egy cottage-stylben épült ház állott.

A doktor minden kis zege-zugát ismerte e helynek. Érdeklődéssel leste a ház egyik oldalát befutó virágos folyondárok és a rózsák növést, mert azt remélte, hogy egykor itt fog ő lakni és saját kezével fogja azokat a rózsákat az ablak körül nevelni — mig Nelli majd mosolyogva nézi fáradozásait. Boldog álmok!

Kis patak csergedezett e csöpp paradicsomon keresztül, mely most a holdvilágnál keskeny ezüstszalagnak látszott.

Fergusson az alacsony kerítéshez vezette a leányt s megállott.

— Ez a cottage kiadó — mondá.

— Igen? — kérdezte Nelli, a kis patak mormogását hallgatva.

E pillanatban édes emlékek merültek fel lelkében. Ugyanezen a kőfalon ült egykor — még nem is olyan régen, Algyval. Itt zárta bohó kis szerető szívébe azokat a szavakat, melyeknek hallása félig öröm volt, félig meg a fájdalomhoz hasonlított — s melyekre olyan gyakran, — olyan igen gyakran gondolt.

Álmodozását Alick szakította félbe.

— Ma megnéztem.

— Mit nézett meg? kérdé Nelli, szemét ráfüggesztve.

— Ezt a cottaget.

— Ki akarja talán venni? szólt a leány nyugodtan, nem is álmodva, hogy kisérőjének szíve oly sebesen ver, a mint talán még életében soha.

Szegény Alick, mennyire reszketett e sötétkék szemű, gesztenyeszínű kis leány előtt! Lehajolt hozzá és úgy sugta:

— Nelli, egyedül magától függ minden.

— Tőlem? kiáltott a leány, tágra nyitott, ártatlan szemével nézve Alickra. Azután csengő nevetéssel tette hozzá: Fergusson doktor, én meg azt mondom, hogy minden egyedül ma-

gától függ. Annyi bizonyos, hogy ma este éppen nem bírom önt megérteni.

Alick előbb a cottagerre, aztán Nelli-re nézett, a kinek ajkai szegletében még mindig ott játszadozott a mosoly.

— Hallgasson meg, kérem, csak egy percze! szólt most már némileg nyugodtabb hangon, ámbár azt érezte, hogy mindenét kockára teszi.

Nelli csudálkozva nézett a doktorra s látva annak elborult arcát, maga is gondolkodóba esett, de a dolog valódi értelmét még mindig nem fogta fel, midőn Alick felindulástól remegő hangon kezdett beszélni:

— Két esztendeje dolgozom, remélek és fáradozom — csak a jó Isten tudja, milyen keményen és minő kitartással — egy célért, mely éjjel-nappal előttem lebegett s melyet elérni teljes erőmből törekedtem; másra még csak gondolni se tudtam. — Nelli, nem gyantija, mi volt ez a cél?

— Nem, — mondá Nelli halkán.

Fergusson közelebb hajolt a leányhoz s kezét kezébe fogva, suttogá:

— Nelli, szívemben egyre azt az édes reményt tápláltam, hogy e cottageba egykor maga, mint az én kis feleségem fog beköltözni.

Nelli nem tartotta többé szükségesnek kijelenteni, hogy nem bírja megérteni — mert most már elég világosan beszélt. Hirtelen elkapta kezét és sirva fakadt.

— Fergusson doktor, mért mondta mind ezt nekem?

(Folyt köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Termeljünk rozstot.

Hazánkban háromszor akkora területen termelik a búzát, mint a rozstot. Első pillanatban feltűnhetik ezen különös viszony, mely abszolút nem áll arányban ezen két fontos gabonafélének értékével, joggal tehető fel a kérdés, hogy hát a rozs annyival kisebb értékű a búzával szemben, talán bizonytalanabb növény, vagy kisebb jövedelmet hajt-e?

Nem, egyik sem, itt az ok csakis abban keresendő, hogy a gazdaközönség általában véve szivesebben termeli a búzát, mint a rozstot talán mert termeléséhez jobban hozzá van szokva, talán mert jövedelmezőbbnek tartja azt.

Ezen felfogás tévedésen alapul, mert a rozs is van olyan jövedelmező, mint a buza, sőt ha igényeinek megfelelő talajon termeljük, sokkal jövedelmezőbbnek tartjuk.

Daczára ennek, a búzatermelést még most is, olyan talajokon is forsírozzák, melyek inkább rozstermelésre valók, s melyeken a buza sem nagy terméseket nem szolgáltat, sem biztosabbnak nem mondható, mintha ott rozstot termelnének.

A rozs igénytelen növény, mivel oly talajokon is sikerrel termelhető, hol már más igényesebb nyövényeket nem termelhetünk. A rozs termelése közben kevesebb veszélynek van kitéve s termelési, illetve ápolási költségei pedig kisebbek. Igen ajánlható egyszóval, hogy olyan területeken, melyek a rozs igényeinek inkább megfelelnek, cseréljük fel a búzával a rozstot s forsírozzuk termelését. A rozs termelésénél azon kérdés merülhet fel, hogy korai vagy késői érésű rozstot termeljünk. E tekintetben az mondható, hogy olyan gazdaságokban, melyek mindkét kalászoszt, tehát úgy a rozstot, mint a búzát kiterjedt mértékben termelik, inkább a korai rozsféleségek ajánlhatók termelésre azért, hogy az aratási munkálatok össze ne torlódjanak s mindkét termény a

kellő időben legyen aratható. Különös figyelmet érdemel ezen körülmény olyan vidékeken, hol a munkás viszonyok rosszak.

Hol buza nem termeltetik, de a gazdag talaj és a vidék éghajlati viszonyai megtefelelnék a rozs kivánalmainak inkább a kései rozsok termelése ajánlható, mert bár ezek igényesebbek, de általában bővebben termőknek mondhatók. A féleség megválasztásánál természetesen a talajviszonyok is figyelembe veendőek s ha azok jók, abban az esetben igényesebb fajtákat termeljünk, mert mint mondom, a nemesebb féleségek bővebben terem. Hogy milyen féleség termelése lesz a legmegfelelőbb, azt termelési kísérlettel határozhatjuk meg. A termelési kísérlet féleségeinkint legalább háromnegyed holdas parcellákon végzendő teljesen egyenlő termelési viszonyok között.

Egy év eredményéből azonban még nem határozhatjuk meg a viszonyainknak leginkább megfelelő rozsféleséget s azért a termelési kísérlet legalább 2—3 éven keresztül folytatandó. Végül még csak azt említem meg, hogy a rozs termelésénél igen gyakori hiba a talaj hiányos megművelése, mely nem egy esetben egyedüli oka a rozs csekély terményhozatának.

Lehetőleg korán lekerülő növények után vetendő, mert pl. kései burgonya vagy takarmányrépa, esetleg cukorrépa után termelve nem is rendelkezhetünk elegendő idővel arra, hogy rendesen készíthetnénk elő a talajt a rozs vetésére.

Igénytelenebb rozsféleségeinknél ez talán nem is olyan nagy hiba, míg a bővebben termő igényesebb rozsféleségek termőereje jelentékenyen szenved ez által. Ezen féleségek termelésénél tehát a rendszeres talajműveléstől és okszerű trágyázástól igen sokat várhatunk. A műtrágyák alkalmazásától sem szabad huzódoznunk, mert mint számos kísérlet mutatja, a szuperfoszfát esetleg a káli-foszfát trágyázást az igényesebb féleségek is igen jól meghálálják.

A rozs vetése mindig a vetőszáítás után 9—10 nappal eszközözendő, mert a rozs üllepedett talajt kíván. Fontos a korai vetés is, mert a rozs inkább ősszel bokrosodik s ezen mulasztást tavasszal nehezen pótolja. Igen jól bevált rozsféleségek a következők: Korai féleség: a Hanna későn érők a schlanstädti és pektusi rozs.

A mák termelésénél figyelembe jövő főbb tudnivalók. A mák talaj iránti igénye meglehetősen nagy, amennyiben jó termést csak az esetben ad, ha jó erőben levő talajon termeljük azt. Leginkább megfelel igényeinek

a mélyrétegű közepkötött humuszos vályog és homok. A száraz homokos s nedves kötött anyagot nem szereti. Legjobb előveteménye a trágyázott kapás, azonban maga is kapás növény lévén, ilyen után ritkán következik. Legtöbbször trágyázott takarmány vagy tavaszi kalászos után friss trágyába kerül. Lóhere, luczerna után friss törésbe is vetik.

A mák termelésénél kiváló gondot kell fordítanunk a talaj őszi megművelésére, annál is inkább, mert a mák alá tavasszal szántani — annak korai vetése miatt — ugyszólván nem is lehet, de mindenesetre hiba is volna. Az elővetemény lekerülte után egy lehető csekély gyomirtó tarlóbántást adunk s ha istállótrágyát alkalmazunk a mák alá, azt még ősszel alászántjuk, hogy tavasszal csak extirpátort kelljen használni.

A mák a legnagyobb mértékben elbirja, sőt meg is hálálja a trágyát, tehát alája directe jól megtrágyázuk a talajt. Ha az előveteményt trágyáztuk volna meg, helyesen járunk el, ha az őszi szántás alkalmával körülbelül holdanként még 100 kg. 18—20 százalékos szuperfoszfátot szórunk el és azt beboronáljuk. He azonban sem a mák alá, sem pedig annak előveteménye alá nem használtunk istállótrágyát, úgy a szuperfoszfátot kívül még 50—60 kg. chilisalétrom is használandó. A szuperfoszfátot tavasszal is lehet alkalmazni az extirpálás előtt.

A talaj a mák után igen jó fizikai állapotban s jó talajerőben van. Utána rendesen buza következik.

A gabonatözsde határidői.

Budapest, ápr. 7.

Buza ápr.-re	— — — —	17.96
Buza máj.	— — — —	17.86
Rozs ápr.-re	— — — —	14.50
Tengeri májusra 1905.	— — — —	14.80
Zab ápr.-ra	— — — —	14.74
Repeze aug.-ra	— — — —	23.50

Értéktözsde.

Budapest, ápr. 7.

Oszrákhitelrészvény	— — —	512.94
Magyar hitelrészvény	— — —	806.50
Leszámitoló bank	— — —	464.50
Rimamurányi	— — —	514.—
Osztrák-m. államvasuti részvény	— — —	649.—
Közuti vasut	— — —	569.50
Városi villam s vasut	— — —	339.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1905 ápr. 7-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — —	118.70
Magyar koronajárdék 4%	— — —	98.20
Magyar koronajárdék 3 1/2%	— — —	89.75
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — —	98.75
Horváth-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — —	98.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	— — —	223.—
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	— — —	17.21
Osztrák járadék papirban	— — —	100.10

Osztrák járadék ezüstben	— — —	100.50
Osztrák járadék aranyban	— — —	1.20
Osztrák korona járadék	— — —	100.50
1860. oszt. államsorjegyek	— — —	157.—
Osztrák-magyar bankrészvény	— — —	16.45
Magyar hitelbank részvény	— — —	772.—
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— — —	669.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	— — —	661.—
20 frankos arany (Napolendor)	— — —	19.05
Német birodalmi márka	— — —	117.15
London vista	— — —	239.95
Páris vista	— — —	95.37
márkás 20 arany	— — —	23.43

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Ujnyaralási vállalat

e. külföldi minta szerint.

Van szerencsénk a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy szücs-müheleink vezetésére egy külföldön elsőrangú czegeknél nyert bő tapasztalatu szakavatott szücsmestert alkalmaztunk, ki is a nyaralásra szánt utazó- és szörmeárukat nemcsak lelkiismeretesen gondozza, hanem azokat ki is javítja.

Tisztelettel:

Heiman Lipót és Tsa.

1104.

A cég szücsce;

Adler Jakab.

Telefon: 243.

Telefon: 243.

Raktárak biztosítva vannak.

Nagy magtárkiadó.

Várad-Velenczén, a volt Weinberger-féle telepen. Ertekezhetni a KALAPGYARBAN Fried ánder Hermannál. Telefon: 143.

HIRDETÉSEK

jutányos árban felvételnek a

„TISZÁNTÚL” kiadóhivatalában.

Benzinmotorok, gőzcséplőkészletek

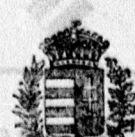
aratógépek és egyéb mezőgazdasági gépek

legujabb szerkezetben és legjobb kivitelben kaphatók

A magyar kir. államvasutak gépgyárának

vezérigénységénél Budapest, V., Váci-körút 32.

Arjegyzéket és költségvetést ingyen és bérmentve küldünk.

Budapesti fogtechnikus Nagyváradon.

FOGAK

törhetetlen Vulkaint fogsorokat és szájpaddlás nélküli műfogakat készít kezesség mellett.

SZÉKELY KÁROLY975. fogtechnikus,
Nagyvárad Szaniszló (Apolló)-utca. 15. sz.**Olcso kölcsön**

Tisztelettel értesitem a pénzkölcsönt kérő t. feleket, hogy Mészáros utca 2. sz. a. (Köröspart, Stiedl-féle ház, szemben a Rimanóczy szállodával)

bankbizományi és hitelforgalmi irodát

nyitottam. A pénzpiac terén banktisztviselői és 12 éven át volt takarékpénztári titkári állásomban nyert bő tapasztalatok, valamint előkelő bankok képvisellete alapján:

1. Jelzálog és hosszú törlesztéses kölcsönöket (melyekben a tőke és kamat is benn foglaltatik) 10—50 évre a lehető legrövidebb idő alatt és legalacsonyabb kamatláb mellett minden előzetes díj és költség nélkül folyósítottok;

2. régebbi tartozásokat olcsóbb kamatu kölcsönökkel cserélek fel.

3. köztisztviselőknek, katonatiszteknek állami, megyei, és városi hivatalnokoknak csekély heti részletekben törlesztendő 10—15 éves személyhitelt eszközök ki.

Mindentéle kölcsön ügyletben szívesen állok rendelkezésre és minden díjazás nélkül szolgálak felvilágosítással, utbaigazítással délelőtt 9—12-ig. d. u. 3—6-ig.

Tisztelettel

Faludi Ignác,

volt takarékpénztári titkár.

Telefon 424 szám 930.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

értési a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legfeljebb 3-4 watt fogyasztással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér, homályos (matt), színes fényképező lámpák és mindennemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **nerst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyertyánként 1-5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett.

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

villamosvilágítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlámák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítást, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetések ingyen.

„Nagyváradí Hitelbank“

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi időtartamra a legolcsóbb kamatláb és a legelőnyösebb feltételek mellett

**törlesztéses
jelzálogkölcsönöket
nyújt,**

melyeket a legrövidebb idő alatt fo-

lyósít. Kölcsönkérő részről hiteles telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg községi becsü-bizonyítvány mutatandó be. Drágább kamatozású kölcsönöket bélyeg és illeték-mentesen convertál.

Elfogad betétkönyvecskékre és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett 5%-os kamatot összeg után fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat

Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad. **Az igazgatóság.****Berger Sándor** Parfümerie „Savoly“ illatszertára.

Nagyvárad, Bémer-tér (Szinház-sarok.)

Husvételi

locsoló

Parfümök

dus választékban.

Ajándéktárgyak

20 fillértől fölfelé.

Lábizzadás ellen legjobb a „LABOLIN“ 1 üveg 1 kor. 20 fillér.